

จ น ก ว ่า จ ะ ช น ะ

บันทึกในกาลก่อน แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรฉาน
ได้กระทำความเพียรจนได้รับบาดเจ็บปานนี้
แต่ก็ไม่ละความเพียร ส่วนเธอออกบวชในศาสนา
ที่จะนำออกจากทุกข์ได้ เพราะเหตุไรเล่า
จึงละความเพียรเสีย

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๖

สรรพสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ในโลกนี้ จะเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ตาม ตัวของเรา คนอื่น สรรพสัตว์ทั้งหลายก็ติดันหมากรากไม้ ภูเขาเลากา ตึกรามบ้านช่อง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หรือที่ห่างไกลออกไป สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอนิจจัง คือไม่เที่ยง แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงไปทุกวินาที ไปสู่ความเสื่อม แล้วก็สูญสลายในที่สุด ไม่มีอะไรที่มั่นคง ล้วนเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา คือไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง เพราะฉะนั้น เราควรมาแสวงหาของจริงกันดีกว่า ของจริง คือธรรมกายที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคน เป็นตัวตนที่แท้จริงที่เราสามารถเข้าถึงได้

มีวาระพระบาลีที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน โภชา-
ชาณียชาดก ว่า

“บัณฑิตในกาลก่อน แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ได้กระทำความเพียรจนได้รับบาดเจ็บเห็นปานนี้ แต่ก็ไม่ละความเพียร ส่วนเธอออกบวชในศาสนานี้ ที่จะนำออกจากทุกข์ได้ เพราะเหตุไรเล่า จึงละความเพียรเสีย”

มนุษย์ในโลกมีความเพียรพยายาม ที่จะทำงานตามปณิธานที่ตัวเองได้ตั้งไว้ให้สำเร็จลุล่วง ได้ทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจ ทุ่มเทสติปัญญา บางท่านถึงกับเอาชีวิตเป็นเดิมพัน

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๗

ในการทำสมาธิเพียร เพื่อขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปจากใจ ซึ่งเป็นงานสำคัญ ที่ต้องทำด้วยตัวเอง จะทำแทนกันไม่ได้ อีกทั้งต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจ จะทำๆ หยุดๆ หรือทำเฉพาะช่วงที่มีเวลาและอารมณ์ก็ไม่ได้ จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถ บรรลุจุดหมายปลายทางของชีวิต คือการได้เข้าถึงที่พึ่งภายใน คือพระรัตนตรัย

*ในสมัยพุทธกาล มีพระภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งมีความตั้งใจ ปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังมาตลอด แต่เมื่อเวลาผ่านไปนานวันเข้า ก็ยังไม่เห็นผลของการปฏิบัติ จึงเกิดความท้อแท้คลายความเพียร พระลัมมะลัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ได้ทรงเรียก ภิกษุนั้นมาแล้วตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ บัณฑิตทั้งหลายในกาลก่อน ได้กระทำความเพียร แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ได้รับ บาดเจ็บสาหัส ก็ยังไม่ละความเพียรเลย” แล้วพระองค์ทรง ระลึกชาติหนหลัง นำอดีตชาติในครั้งที่พระองค์ได้บังเกิดเป็น ม้าอาชาไนย มาตรัสเล่าให้ภิกษุรูปนั้นฟังว่า

สมัยนั้น เราถึงความประเสริฐกว่าม้าทั้งหลาย ได้ชื่อว่า โภชาชาณียะ มีลักษณะองอาจสง่างาม สมบูรณ์ด้วยพลกำลัง

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๘

มีผีเท้าเร็วประหนึ่งสายฟ้าเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าพรหมทัต แห่งกรุงพาราณสี ได้เป็นม้ามงคลคู่บารมีของพระเจ้าแผ่นดิน พระราชาทรงตั้งเราให้อยู่ในฐานะสหายของพระองค์ ในครั้งนั้น พระราชาได้ให้ข้าวสาลีที่เก็บไว้อย่างดีถึง ๓ ปี มีกลิ่นหอมและมีรสเป็นเลิศ ในภาชนะทองคำมีราคาถึงหนึ่งแสน ที่อยู่ของเรานั้น ปลูกด้วยผ้าอ่อนนุ่ม บนพื้นโปรยด้วยดอกไม้หอม มีม่านผ้ากำพลแดงที่พระราชาทรงใช้เป็นฉากกัน บนเพดานมีผ้าอันวิจิตรด้วยดาวทองระยิบระยับ ห้อยพวงดอกไม้หอมนานาชนิด

กรุงพาราณสีนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงทำให้เป็นที่ปรารถนาของเจ้าเมืองอื่น เมื่อพระเจ้าพรหมทัตทรงชราภาพ เจ้าเมืองจากที่ต่างๆ ถึง ๗ พระนครได้ร่วมมือกันบุกเข้าล้อมกรุงพาราณสี เพื่อต้องการจะยึดเมือง แล้วส่งทูตมาเจรจาให้พระเจ้าพรหมทัตยอมศิโรราบ ไม่เช่นนั้นก็จะยกทัพเข้าตีเมือง

พระเจ้าพรหมทัตจึงทรงเรียกเหล่าอำมาตย์มาประชุมกัน เพื่อปรึกษาหารือในการศึกครั้งนี้ อำมาตย์ทั้งหลายกราบทูลว่า ให้ส่งแม่ทัพม้าที่มีความสามารถออกไปทำการรบ พระราชาจึงทรงสั่งให้เรียกแม่ทัพม้าเข้ามา ตรัสถามว่า “เธอสามารถรบกับเจ้าเมือง ๗ เมืองได้หรือไม่” แม่ทัพม้ากราบทูลว่า “ถ้าข้าพระองค์ออกทำการรบร่วมกับม้าสินธพอาชาไนย ชื่อโกชา-ชานียะแล้วละก็ อย่างว่าแต่พระราชา ๗ พระองค์เลย แม้พระ-

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๕

ราชาทั้งชมพูทวีป ข้าพระองค์ก็จักสามารถรบชนะพระเจ้าข้า”
พระเจ้าพรหมทัตทรงวางพระทัย และมีพระบรมราชานุญาต
ตามที่ท่านแม่ทัพกราบทูล

เราทะยานออกจากเมืองไปประจวบสายฟ้าแลบ แค่ม้า
ของข้าศึกเห็นเราก็กองถอยกลับแล้ว อีกทั้งความสามารถของ
แม่ทัพม้าก็เยี่ยม ทำให้สามารถทำลายกองทัพของเจ้าเมือง
องค์ที่ ๑ จับเจ้าเมืองเป็นเชลยได้ แล้วพามามอบให้พระราช
และกลับเข้าสู่สนามรบอีก จับเจ้าเมืององค์ที่ ๒ องค์ที่ ๓ ได้
เรื่อยไป จนกระทั่งสามารถปราบข้าศึกได้ถึง ๖ เมือง แต่ใน
ขณะที่จับเจ้าเมืององค์ที่ ๖ เราได้รับบาดเจ็บเพราะถูกลูกศร
ของข้าศึก

เมื่อแม่ทัพม้ารู้ว่าเราได้รับบาดเจ็บสาหัส จึงให้นอนอยู่
ที่หน้าประตูพระราชวัง ปลดเกราะเราออกเพื่อจะผูกเกราะให้
กับม้าตัวอื่นทำการรบแทน แต่เรารู้ว่าไม่มีม้าตัวใด หรือแม้
ทั้งชมพูทวีป ก็ไม่สามารถจะทำลายกองทัพที่ ๗ ซึ่งเป็นทัพที่
แข็งแกร่งได้ นั่นหมายถึงว่า ความเพียรที่เราได้กระทำไว้ทั้งหมด
ก็จะสูญเปล่า และแม่ทัพม้าก็จักต้องตายในสนามรบ พระเจ้า-
พรหมทัตจะตกอยู่ในเงื้อมมือของศัตรู ราชวงศ์ก็จะถึงกาลอวสาน
ฉะนั้นทั้งๆ ที่ยังนอนบาดเจ็บอยู่นั้น เราได้กล่าวกับแม่ทัพว่า

รู้จนกว่าจะชนะ

๓๐

“ดูก่อนท่านแม่ทัพ คึกครั้งนี้ใหญ่หลวงยิ่งนัก นอกจากเราแล้ว ม้าตัวอื่นที่จะสามารถรบชนะนั้นย่อมไม่มี เราจะไม่ทำสิ่งที่เราได้เพียรพยายามทำไปแล้วให้เสียหาย ท่านจงพยุงบูลูกขึ้น ผูกเกราะให้เราเถิด” แล้วได้กล่าวคาถาที่ว่า “ม้าสินธพ-อาชาไนยถูกลูกศรแทงแล้ว แม้นอนตะแคงอยู่ข้างเดียว ก็ยังประเสริฐกว่าม้าทั้งหลาย ดูก่อนแม่ทัพ ท่านจงสวมเกราะให้เราออกรบเถิด”

แม่ทัพม้าร้องให้ด้วยความสงสารเรา พยุงบูลูกขึ้นเอาผ้าพันแผลอย่างเรียบร้อย แล้วก็ออกรบอีกครั้ง แม้เราจะได้รับความเจ็บปวดเพราะพิษร้ายของลูกศร แต่เราก็กอดทนบุกทะลวงกองทัพหลวงของพระราชอาคันตุกะที่ ๗ จนได้รับชัยชนะแล้วจับพระราชามาเป็นเชลย เมื่อบรรลुरาชกิจก็กลับเข้าเฝ้าพระเจ้าพรหมทัตด้วยความเหนื่อยอ่อน นอนลงที่หน้าพระ-ลานหลวง

พระราชาริเบสดีจออกมาดูอาการของเรา ทรงมีอาจะที่จะกลืนน้ำพระเนตรไว้ได้ เฝ้าแต่โหม่นสคร่ำครวญ เรารู้ว่าพระราชาทรงพิโรธพระราชาทิ้ง ๗ จึงทูลว่า “ข้าแต่มหाराชผู้เจริญ พระองค์อย่าได้ฆ่าพระราชาทิ้ง ๗ เลย ทรงให้ถวายลัตถ์ยปฏิกญาณ แล้วปล่อยไปเถิด อีสริยยศที่จะพึงประทานแก่ข้าพระบาท ขอทรงมอบให้ท่านแม่ทัพเถิด และอย่าได้ลงโทษ

รู้จนกว่าจะชนะ

๓๑

ท่านแม่ทัพ เพราะเหตุที่ข้าพระบาทต้องได้รับบาดเจ็บเลย
ขอพระองค์จงตั้งใจบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา และครองราชสมบัติ
โดยธรรมเถิด” เมื่อกล่าวจบม้าโกษาชานีเยะก็สิ้นใจ

พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุบัณฑิตในกาลก่อน
แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ได้กระทำความเพียรจนได้รับ
บาดเจ็บเห็นปานนี้ แต่ก็ไม่ละความเพียร ส่วนเธอออกบวชใน
ศาสนา นี้ ที่จะนำออกจากทุกข์ได้ เพราะเหตุไรเล่า จึงละความ
เพียรเสีย” แล้วทรงแสดงพระอริยสัจ ในเวลาจบพระธรรมเทศนา
ภิกษุผู้คลายความเพียรรูปนั้นได้บรรลุอรหัตตผลเป็นพระอรหันต์
ในที่นั้นเอง

พวกเราซึ่งเป็นนักสร้างบารมีก็เช่นเดียวกัน ต้องเข้มแข็ง
ในการสร้างบารมีต่อไป รู้ต่อไปจนกว่าจะชนะ มุ่งไปให้ถึง
เส้นชัยของชีวิต คือที่สุดแห่งธรรม ม้าสินธพอาชาไนยแม้เป็น
สัตว์เดียรัจฉาน ยังเป็นนักสู้ผู้ไม่ยอมพ่ายแพ้ในสงคราม เราเป็น
มนุษย์ ไฉนจะยอมพ่ายแพ้ในสงครามแห่งชีวิต ต้องสู้ให้ถึงที่สุด
ในเมื่อเราปรารถนาจะให้โลกเข้าถึงสันติสุขและให้มวลมนุษยชาติ
เข้าถึงธรรมกาย แล้วเราจะยอมให้กิเลสอาสวะทั้งหลาย มามี
อิทธิพลเหนือจิตใจเราได้อย่างไร เพราะฉะนั้น อย่าได้ท้อถอย
อย่าได้หวั่นไหวในการสร้างบารมีกัน